

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europeiska unionens ändringsbudget nr 8 för budgetåret 2020 (*ändringsbudget 8/2020; Europeiska unionen*)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 28 augusti 2020 till Europeiska unionens ändringsbudget nr 8 för 2020 samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 17 september 2020

Finansminister Matti Vanhanen

Konsultativ tjänsteman Anna Hyvärinen

FINANSMINISTERIET

PROMEMORIA
17.9.2020

EU/2019/0277

STATSRÅDETS SKRIVELSE TILL RIKSDAGEN OM KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL EU:S ÄNDRINGSBUDGET NR 8 FÖR BUDGETÅRET 2020

1 Förslagets bakgrund och syfte

Den 28 augusti 2020 lade kommissionen fram ett förslag till ändringsbudget nr 8 för den allmänna budgeten för 2020 (COM (2020) 900 final). Förslaget till ändringsbudget nr 8 gäller ökning av betalningsbemyndiganden för krisstödsinstrumentet som finansierar strategin för vacciner mot COVID-19 samt godkännande av investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset plus (CRII+) inom sammanhållningspolitiken.

Kommissionens förslag till ändringsbudget nr 8 har behandlats som ett synnerligen brådskande ärende i EU. På grund av ärendets brådskande karaktär har en E-skrivelse (E 98/2020 rd) om förslaget till ändringsbudget nr 8 tidigare översänts till riksdagen.

2 Det huvudsakliga innehållet i kommissionens förslag

Instrumentet för krisstöd

Kommissionen föreslår i förslaget till ändringsbudget nr 8/2020 att det riktas ytterligare 1,09 miljarder euro i betalningsbemyndiganden till instrumentet för krisstöd för att finansiera strategin för vacciner mot COVID-19.

Enligt kommissionen avsattes i början av 2020 för instrumentet för krisstöd 2,7 miljarder euro i åtagandebemyndiganden, men endast 1,38 miljarder euro i betalningsbemyndiganden, eftersom det förutspåddes att resten av betalningsbemyndigandena skulle infalla under senare år. Allteftersom COVID-19-epidemin fortskrider har emellertid medel i instrumentet för krisstöd i år redan använts i stor utsträckning. Dessutom har i och med epidemispridningen medvetenheten om att det behövs ett effektivt och säkert vaccin ökat och vaccinforskningen har blivit en prioritet. Enligt kommissionen har instrumentet för krisstöd en betydande roll i finansiering av vaccinforskningen, jämsides med finansieringen från medlemsstaterna. Kommissionen har ingått avtal om förhandsköp och avhandlar om avtal med vaccintillverkare, och till dessa avtal hör förhandsbetalningar. Enligt kommissionen befinner man sig nu i en situation där de betalningsbemyndiganden som reserverats för instrumentet för krisstöd för 2020 inte är tillräckliga. Enligt kommissionen är det bråttom med en ökning av betalningar för vaccinforskning. De ökning som föreslås i ändringsbudgeten bör godkännas så snabbt som möjligt. Motsvarande minskningar av betalningsbemyndiganden beaktas enligt kommissionen under senare år.

Kommissionen föreslår vidare att 53,75 miljoner euro överförs i åtagandebemyndiganden och betalningsbemyndiganden från en budgetpost till en annan i anknytning till instrumentet för krisstöd.

Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen

U 47/2020 rd

Dessutom föreslår kommissionen i förslaget till ändringsbudget nr 8/2020 att i anknytning till godkännande av investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset (CRII+) förstärks budgeten med 5,1 miljarder euro i betalningsbemyndiganden under 2020.

Genom CRII+-rättsakten gjordes reglerna för sammanhållningsfonder flexibla för att svara mot effekterna av COVID-19-situationen. Medlemsstaterna har utnyttjat dessa möjligheter för att skaffa nödfinansiering. Medlemsstaterna kan ansöka om 100 procents samfinansiering från EU för Eruf:s, ESF:s och sammanhållningsfondens program mellan 1.7.2020–31.6.2021. Dessutom underlättades villkoren för överföringar av anslag. Enligt kommissionen har man i augusti kunnat observera att i cirka hälften av programmen inom sammanhållningspolitiken har det införts en medfinansieringsnivå på 100 procent i EU.

Kommissionen berättar att den utifrån prognoser har tagit fram en beräkning, enligt vilken det behövs en ökning på 5,1 miljarder euro i betalningsbemyndiganden så att man kan täcka alla förutspådda betalningsansökningar för 2020.

Kommissionen föreslår i förslaget till ändringsbudget nr 8/2020 ändringar i följande budgetposter (belopp i euro):

Användningsområde	Budgetpost	Namn	Åtaganden	Betalningar
Strategi för vacciner mot COVID-19 & Instrumentet för krisstöd	18 01 04 05	Stödutgifter för krisstöd inom unionen	-53 750 000	-53 750 000
Strategi för vacciner mot COVID-19 & Instrumentet för krisstöd	18 07 01	Krisstöd inom unionen	53 750 000	1 143 750 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	04 02 60	Europeiska socialfonden - Mindre utvecklade regioner	-	771 562 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	04 02 61	Europeiska socialfonden - Övergångsregioner	-	192 891 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	04 02 62	Europeiska socialfonden - Mer utvecklade regioner	-	397 128 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	04 02 64	Sysselsättningsinitiativ för ungdomar	-	68 419 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	04 06 01	Främja social sammanhållning och åtgärda de värsta formerna av fattigdom i EU	-	70 000 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	13 03 60	Eruf - Mindre utvecklade regioner	-	1 882 287 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	13 03 61	Eruf - Övergångsregioner	-	311 128 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	13 03 62	Eruf - Mer utvecklade regioner	-	424 520 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	13 03 63	Eruf - De mest avlägsna och glest befolkade regionerna	-	20 386 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	13 03 64 01	Eruf - Europeiskt regionalt samarbete	-	122 353 000
Investeringsinitiativ CRII+ för coronakrisen	13 04 60	Sammanhållningsfonden – Målet Investera i tillväxt och sysselsättning	-	839 326 000

TOTALT			0	+6,19 miljarder euro
---------------	--	--	----------	-----------------------------

Kommissionen föreslår att betalningsbemyndiganden utökas med sammanlagt +6,19 euro i ändringsbudgeten nr 8/2020. Avsikten är att finansiera dessa utgiftsökningar inom ramen för max-taket för budgetramen. Efter den ökning av betalningar som föreslås i förslaget till ändringsbudget nr 8/2020 i EU:s budget för 2020 finns enligt kommissionen fortfarande en marginal i betalningarna på totalt cirka 12,3 miljarder euro.

Kommissionen konstaterar vidare att den ändringsbudget 6/2020 som gavs tidigare enligt Europeiska rådets slutsatser från 17–21.7.2020 är obsolet, och därmed beaktar kommissionen den ändringsbudget nr 5/2020 som tidigare godkändes i förslaget till ändringsbudget nr 8/2020 samt förslaget till ändringsbudget nr 7/2020.

3 Den rättsliga grunden/beslutsförfarandet enligt EU-rätten

Artikel 314 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och artikel 106 A i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen. Särskilt lagstiftningsförfarande tillämpas, rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

Statsrådet anser att den rättsliga grunden är korrekt och tillräcklig. Förslagen kan anses stämma överens med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

4 Konsekvenser för lagstiftningen i Finland, inklusive Ålands ställning, och för budgeten

Förslaget till ändringsbudget får inga konsekvenser för den nationella lagstiftningen eller för Ålands ställning.

I förslaget till ändringsbudget föreslås en förstärkning av budgeten på sammanlagt 6,19 miljarder euro i betalningsbemyndiganden. Förslaget ökar Finlands avgifter till Europeiska unionen under 2020 med sammanlagt cirka 90 miljoner euro.

Av de 6,19 miljarder euro som föreslås i förslaget till ändringsbudget skulle andelen av investeringsinitiativet för coronakrisen (CRII+) vara 5,1 miljarder euro, varav Finlands bidrag skulle uppgå till cirka 74 miljoner euro. Det är fråga om en tidigareläggning av betalningsbemyndiganden som ges från struktur- och investeringsfonderna och enligt vilken betalningsbemyndigandena under förlängningsåren 2022 och 2023 skulle minska medan den totala finansieringen förblir oförändrad under perioden 2020–2023.

Ökningen av Finlands EU-betalningar kan täckas med redan tillgängliga anslag inom ramen för den nationella budgeten.

5 Behandling av förslaget i EU och i Finland

Kommissionens förslag har behandlats som ett synnerligen brådskande ärende i EU. Förslaget behandlades i rådets budgetkommitté, varefter det övergick till att behandlas av Coreper. Coreper inledde den 9 september 2020 ett brådskande skriftligt förfarande för att fastställa rådets ståndpunkt.

Kommissionens förslag förutsätter behandling även i Europaparlamentet. I Europaparlamentet svarar budgetutskottet för beredning av ärendet. Kommissionens förslag behandlas som ett brådskande ärende i parlamentet. Enligt erhållna uppgifter om tidsplanen tar Europaparlamentet ställning till förslaget redan under sitt plenum i september.

Denna statsrådets U-skrivelse har beretts vid finansministeriet.

Kommissionens förslag till ändringsbudget nr 8/2020 av den 28 augusti 2020 översändes först som ett brådskande ärende till riksdagen för behandling i form av en utredning enligt 97 § i grundlagen (E 98/2020 rd). Det var fråga om ett undantagsförfarande där det på grund av ärendets brådskande karaktär översändes en E-skrivelse enligt 97 § till riksdagen om ett ärende enligt 96 § (U-ärende). I statsrådet behandlades och samordnades E-skrivelsen i sektion EU 34 (budget och förvaltning) i ett skriftligt förfarande 31.8–1.9.2020. Finansutskottet behandlade ärendet på sitt möte den 2 september 2020. Riksdagens stora utskott godkände den 9 september riksdagens ståndpunkt. Utskottet har meddelat att det, enligt specialutskottets (FiU) ställningstagande, omfattar statsrådets ståndpunkt.

Eftersom tidsplanen för behandling av ärendet i EU har varit synnerligen brådskande, har det i praktiken inte varit möjligt att på nationell nivå behandla ärendet enligt det förfarande som anges i 96 § i grundlagen innan kommissionens förslag lagts fram för rådet för beslut. Till riksdagen översänds nu en U-skrivelse enligt 96 § i grundlagen som komplement till den tidigare E-skrivelsen.

När det gäller andra faktorer som påverkar behandlingen av ärendet, handlar kommissionens förslag till ändringsbudget om effekterna av COVID-19-epidemin. Kommissionen gav den 2 april 2020 förslaget till ändringsbudget nr 2/2020 (COM(2020) 170 final) i anknytning till åtgärder som COVID-19-epidemin orsakar. I ändringsbudgeten 2/2020 avsattes för instrumentet för krisstöd 2,7 miljarder euro i åtagandebemyndiganden och 1,38 miljarder euro i betalningsbemyndiganden för att sköta den folkhälsorelaterade kris som beror på COVID-19-epidemin i medlemsstaterna. Om förslaget till ändringsbudget nr 2/2020 översändes till riksdagen en E-skrivelse (E 29/2020 rd) och en U-skrivelse (U 7/2020 rd). Dessutom lade kommissionen den 2 april 2020 fram ett förslag till rådets förordning (COM(2020) 175 final) genom vilken instrumentet för krisstöd enligt förordning (EU) 2016/369 aktiveras och nämnda förordnings bestämmelser ändras med anledning av COVID-19-utbrottet. En E-skrivelse (E 30/2020 rd) och en U-skrivelse (U 8/2020 rd) om kommissionens förslag till rättsakt översändes till riksdagen. Förordningen om införande av instrumentet för krisstöd (EU) Nr 2020/521 godkändes den 14 april 2020. Förslaget till ändringsbudget nr 2/2020 godkändes den 17 april 2020.

Kommissionen föreslog ytterligare den 2 april 2020 justeringar avseende den allmänna förordningen om de europeiska struktur- och investeringsfonderna (EU) Nr 1303/2013 och förordningen om Europeiska regionala utvecklingsfonden (EU) Nr 1301/2013 (Investeringsinitiativet mot effekter av coronakrisen plus, CRII+, COM(2020) 138 final). Förslaget hade ingen inverkan på åtagandebemyndiganden i EU:s budget, eftersom inga ändringar föreslogs för taket för finansiering som beviljas åt åtgärdsprogram från ESI-fonderna för programperioden 2014–

2020. Förslaget hade ingen inverkan på betalningsbemyndiganden på helhetsnivån. I kommissionens CRII+-förslag förutsågs emellertid att behovet av betalningsbemyndiganden uppstår tidigare under perioden 2020–2024 och kommer att betalas av medlemsstaterna under 2020–2021. Enligt CRII+-förslaget är behovet av betalningsbemyndiganden under 2020 8,5 miljarder euro och under 2021 6,1 miljarder euro. Detta ska enligt kommissionen jämnas ut under 2023 och 2024, varvid behovet av betalningsbemyndigande under båda åren ska minska med 7,3 miljarder euro. Kommissionen gav inte vid sidan av CRII+-rättsaktsförslaget något förslag om att justera EU:s budget för 2020. En E-skrivelse (E 32/2020 rd) och en U-skrivelse (U 10/2020 rd) om kommissionens CRII+-förslag översändes till riksdagen. Förordningen godkändes den 23 april 2020.

6 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet förnyar sina ståndpunkter i E-skrivelsen (E 98/2020 rd) och meddelar följande.

Statsrådet anser att det är viktigt att ökningarna av betalningsbemyndiganden till alla delar svarar mot de faktiska behoven. Kommissionens förslag om betalningsbemyndiganden i ändringsbudgeten nr 8/2020 verkar vara maximibelopp i förhållande till de förväntade behoven, varför det är nödvändigt att fortfarande bedöma möjligheterna att sänka betalningsbemyndiganden från det som kommissionen har föreslagit, särskilt i fråga om de ökningarna av betalningsbemyndiganden som gäller CRII+-initiativet. Statsrådet kan emellertid vid behov utifrån en helhetsbedömning godkänna förslaget till ändringsbudget nr 8/2020.

Vidare fäster emellertid statsrådet vikt vid kommissionens tidigare konstaterande i samband med förslaget till Investeringsinitiativet CRII+ att ökningarna av betalningsbemyndiganden för 2020 skulle innebära en tidigareläggning av betalningsbemyndiganden och ökningarna i fråga skulle i fortsättningen på motsvarande sätt beaktas som minskningar. Statsrådet anser att det är centralt att det ovan nämnda tillvägagångssättet gäller även de ökningarna som föreslås i detta förslag till ändringsbudget nr 8/2020 till betalningsbemyndiganden för CRII+-investeringsinitiativet.

Om det under behandlingen i rådet görs ändringar i förslagen kan statsrådet på grund av de exceptionella behandlingsförhållandena och ärendets brådskande karaktär bedöma och godkänna ändringarna med beaktande av Finlands övergripande intresse.